

## Ezine Uluköy: Ansiklopedik Profil ve Bölgesel Analiz

### I. Bölüm: Tanıtım ve Coğrafi Konumlandırma

Uluköy, Türkiye Cumhuriyeti'nin Marmara Bölgesi'nde, Çanakkale iline bağlı Ezine ilçesinin idari sınırları içerisinde yer alan stratejik bir kırsal yerleşimdir. Köy, hem idari yapılanması hem de bölgesel coğrafya içindeki konumu itibarıyla, tarihi Troas bölgesinin karakteristik özelliklerini yansıtan önemli bir noktada bulunmaktadır.

#### A. İdari Konum ve Ulaşım Ağları

Uluköy, idari olarak Ezine ilçe merkezine bağlıdır ve Uluköy Köyü Muhtarlığı tarafından yönetilmektedir. Köyün mekânsal erişilebilirliği, ana idari merkezlere olan uzaklığı ile tanımlanmaktadır. Çanakkale il merkezine olan karayolu mesafesi farklı kaynaklarda 63 km ile 64 km arasında belirtilmektedir. Benzer şekilde, bağlı bulunduğu Ezine ilçe merkezine olan uzaklığı ise 18 km ile 19 km olarak kaydedilmiştir. Bu minimal farklılıklar, ölçümün köy içindeki başlangıç noktalarına (örneğin, muhtarlık binası veya köy okulu) göre değişebileceğini göstermekte olup, köyün ilçe merkezine yaklaşık 18-19 km, il merkezine ise yaklaşık 63-64 km mesafede konumlandığını teyit etmektedir.

Köyün yerel ulaşım altyapısı, sadece idari merkezlere olan bağlantıdan ibaret değildir; aynı zamanda bölgesel bir entegrasyonu da yansıtmaktadır. Köye ulaşım, "Kestanbol Birlikler" olarak adlandırılan bir yerel taşıma organizasyonu veya kooperatifi aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu isimlendirme, coğrafi bir ipucu taşımaktadır. "Kestanbol", Ezine ilçesi sınırları içinde, antik Alexandria Troas kenti yakınlarında bulunan tarihi Kestanbol Kaplıcaları'nın adıdır. Bu durum, Uluköy'ün ulaşım ağının, yalnızca Ezine ilçe merkeziyle bir (merkez-çeper) ilişki içinde olmadığını, aynı zamanda tarihi Troas coğrafyasındaki diğer önemli yerleşimler ve merkezlerle (Kestanbol, Dalyan vb.) entegre bir yerel kooperatif yapısı içinde olduğunu göstermektedir. Bu, köyün izolasyondan ziyade, daha geniş bir bölgesel ağın aktif bir parçası olduğuna işaret etmektedir.

#### B. Bölgesel İklim ve Fiziki Çevre

Uluköy'ün de içinde bulunduğu Çanakkale ili ve Ezine ovası, coğrafi konumu itibarıyla "geçiş iklimi" özellikleri sergilemektedir. Bölge, Balkan ve Akdeniz iklim sistemlerinin kesişim noktasında yer alsa da, genel karakteri itibarıyla Akdeniz ikliminin belirgin özelliklerini yansıtmaktadır. İlin yıllık ortalama sıcaklık değeri 14,7 °C olarak ölçülmüştür.

Bu iklim verisi, izole bir coğrafi bilgiden öte, bölgenin ve özellikle Uluköy'ün ekonomik yapısının temelini oluşturan bir *terroir* (ürün-iklim-toprak ilişkisi) tanımlamasıdır. Akdeniz ikliminin sağladığı bitki örtüsü (flora), Ezine, Ayvacık ve Bayramiç yörelerinde otlayan hayvanların beslendiği meraların kalitesini doğrudan belirlemektedir. Bu spesifik bitki örtüsü, bölgede üretilen koyun, keçi ve inek sütlerinin karakteristik aromasının ve kalitesinin temel nedenidir. Dolayısıyla, Uluköy'ün fiziki çevresini tanımlayan bu Akdeniz iklimi, III. Bölüm'de detaylandırılacak olan ve uluslararası üne sahip Ezine Peyniri üretim havzasının varoluşsal temelini oluşturmaktadır.

### II. Bölüm: Tarihsel Süreç, Etimoloji ve Arkeolojik Miras

Uluköy'ün modern kimliği, çok katmanlı bir tarihsel sürecin ürünüdür. Bu süreç, antik çağlara dayanan endüstriyel bir mirastan, Cumhuriyet dönemi idari değişikliklerine ve yerel folklora kadar uzanmaktadır.

#### A. Etimoloji: İsim Kökeni Teorileri ve Tarihi Kayıtlar

Uluköy'ün adının kökeni (etimolojisi), resmi kayıtlar ve yerel folklor arasında ilginç bir ikilik sergilemektedir.

- Folklorik ve Yorumsal Teori:** Bir belgesel çalışmasının özetine göre, köyün "Ulu" ismini almasına dair iki yerel rivayet bulunmaktadır. Birinci rivayete göre bu isim, köy sakinlerinin "yüksek ahlak ve erdemlere" sahip "ulu" insanlar olmasından kaynaklanmaktadır. İkinci ve daha coğrafi temelli rivayete göre ise, köyün eski yerleşiminin "daha kuzeyde binaltıyüz metre yükseklikteki yaylada" kurulmuş olması ve daha sonra mevcut, daha alçak konumuna taşınması nedeniyle bu "yüksek" (ulu) kökene bir atıf yapılmaktadır.

2. **Resmi ve Tarihi Kayıt:** Buna karşılık, daha teknik bir kaynak , köyün eski adının "Sonisa (Sonusa)" olduğunu belirtmektedir. Bu kaynağa göre, 1928 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin erken dönemlerinde gerçekleştirilen yerleşim yeri isimlerinin Türkçeleştirilmesi politikası kapsamında "Sonisa" adı "Uluköy" olarak değiştirilmiştir.

Bu iki farklı anlatı, birbiriyle çelişmekten ziyade, tarihsel katmanları göstermektedir. 1928'deki isim değişikliği , idari ve resmi bir gerçeği yansıtmaktadır. "Sonisa" veya "Sonusa" adı, bölgenin Rum veya potansiyel olarak daha eski (örn. Luvi) yerleşim tarihine işaret eden bir paleonim (eski yer adı) niteliğindedir. Folklorik teoriler ise, muhtemelen bu resmi ve "yeni" verilen "Ulu" ismine, yerel halkın zaman içinde *post-facto* (sonradan) bir anlam yükleme çabasını temsil etmektedir. Halk, bu yeni ismi hem moral ("yüce") hem de coğrafi ("yüksek") anlamlarla ilişkilendirerek kendi kültürel hafızasına dahil etmiştir.

## B. İdari Tarih: Belediyelikten Köy Statüsüne Dönüşüm

Uluköy'ün yakın tarihi, Türkiye'nin kırsal idari yapısındaki dönüşümlerin mikro ölçekli bir örneğidir. Köy hakkında anlaşılması gereken en kritik idari gelişmelerden biri, 2012 yılına kadar "belediye" (kasaba) statüsüne sahip olmasıdır. 2012 yılında çıkarılan ve (kaynakta 5025 olarak referans verilse de , muhtemelen 6360 sayılı Büyükşehir Kanunu'nun bir parçası olarak) kırsal yerleşimlerin idari statülerini yeniden düzenleyen kanun kapsamında, Uluköy'ün belediyelik statüsü kaldırılmış ve "köy" statüsüne dönüştürülmüştür.

Bu idari statü değişikliği, Uluköy'ün mevcut sosyal altyapısını anlamak için bir "anahtar" niteliğindedir. Bir yerleşimin "belediye" olması, kendi bütçesine, seçilmiş bir belediye başkanına ve meclisine sahip olması, dolayısıyla çevre köyler için bir hizmet merkezi (hub) işlevi görmesi anlamına gelir. Bu statüdeki yerleşimler, kamu yatırımlarını (okul, sağlık ocağı, idari binalar) basit bir köye göre çok daha öncelikli ve büyük ölçekli alırlar.

Uluköy'ün 2012'de bu statüyü kaybetmesi, muhtemelen demografik erime (nüfus kaybı) ve ekonomik zayıflamaya işaret etmektedir. Ancak, bu eski "kasaba" statüsünün *mirası*, köyün bugünkü sosyal dokusunu tanımlamaktadır. IV. Bölüm'de detaylandırılacağı gibi, Uluköy'ün günümüzde bir *Ortaokul* ve kapsamlı, modern bir *Sağlık Evi* barındırması, mevcut "köy" statüsünden beklenebilecek bir durum değildir. Bu gelişmiş sosyal altyapı, Uluköy'ün "belediye" olduğu dönemin bir kalıntısıdır. Bu durum, yeni açılan Sağlık Evi'nin neden sadece Uluköy'e değil, "çevre köylerimize" de hizmet verecek şekilde tasarlandığını mükemmel bir şekilde açıklamaktadır. Devlet, idari statüsünü düşürmüş olsa da, Uluköy'ün *fiili* merkezi "hub" rolünü tanımaya ve bu rol üzerine yatırım yapmaya devam etmektedir.

## C. Antik Dönem Mirası: Uluköy Arkeolojik Sit Alanı

Uluköy'ün tarihi, modern dönem idari sınırlarının çok ötesine, Roma İmparatorluğu dönemine kadar uzanmaktadır. Köyün mevcut yerleşiminin kuş uçuşu yaklaşık 2 km güneydoğusunda, 142 ada 9 parsel ve 143 ada 1 parsel numaralı taşınmazlar üzerinde, bölgenin antik ekonomisi hakkında kritik bilgiler sunan bir arkeolojik sit alanı tespit edilmiştir.

Söz konusu alanda yapılan yüzey araştırmaları ve arkeolojik değerlendirmeler, buranın antik bir endüstriyel faaliyet merkezi olduğunu ortaya koymuştur:

1. **Taş Ocağı Faaliyeti (142 Ada 9 Parsel):** Bu parselde, "doğu-batı doğrultulu sıralı kaya kütlelerinin üzerinde, kırma ve çatlatma izleri (keski/murç)" tespit edilmiştir. Bu izler, antik taş ocakçılığı faaliyetlerinin doğrudan kanıtıdır. Arkeolojik rapor, o dönemde kullanılan sofistike bir tekniği de detaylandırmaktadır: "murç izleri bulunan küçük deliklere ahşap kamaların çakılarak daha sonra bu kamaların ısıtılarak şişmesi yöntemi ile bu alanlardan taş blokların koparıldığı gözlemlenebilmektedir".
2. **Yerleşim ve Mezar Alanı (143 Ada 1 Parsel):** Taş ocağının hemen bitişiğindeki bu parselde ise "mezar kiremitlerine ait kiremit parçaları" ve yoğun miktarda yapı taşı kalıntısı bulunmuştur. Bu bulgular, buranın sadece bir üretim sahası olmadığını, aynı zamanda bu endüstride çalışanların yaşadığı bir alanı da barındırdığını göstermektedir.

Bu bulgular ışığında, alanın "maden işçilerine ait bir kamp/yerleşim alanı veya mezar" olarak kullanıldığı değerlendirilmektedir. Arkeolojik rapor, bu sit alanını daha geniş bir bölgesel bağlama oturtmaktadır. Alanın, "Roma Dönemi'nde kullanıldığı bilinen" ve yakın çevrede yer alan Akçağaçlı, Koçali ve Alemşah gibi büyük, bilinen *antik sütun ocakları* ile çağdaş ve ilişkili olduğu tahmin edilmektedir.

Bu veriler, Uluköy'ün tarihini, bölgenin antik metropolü olan **Alexandria Troas**'ın tarihiyle ayrılmaz bir şekilde birleştirmektedir. MÖ 310 yılında kurulan ve Roma İmparatorluğu döneminde (özellikle İmparator Augustus zamanında inşa edilen tapınaklarla ) devasa bir liman kenti ve bölgesel başkent haline gelen Alexandria Troas'ın inşası, muazzam bir yapı taşı (granit, mermer vb.) ihtiyacı doğurmuştur. Uluköy'deki bu arkeolojik alan, söz konusu metropolün *endüstriyel hinterlandı* (artbölgesi) olarak işlev gören, devasa inşaat projeleri için taş sağlayan ocaklardan biriydi. Buradaki kamp ve mezar bulguları, buranın geçici bir atölye değil, bu endüstride çalışan (ve muhtemelen köleleştirilmiş) işgücünün yaşadığı, öldüğü ve gömüldüğü *kalıcı bir endüstriyel yerleşim* olduğunu kanıtlamaktadır. Dolayısıyla, Uluköy'ün bilinen en eski ekonomik kimliği, *tarım değil, antik Troas bölgesi için endüstriyel kaynak tedarikçisi* olmaktadır.

Mevcut durumda bu önemli miras, "Tarım arazisi" olarak kullanılmakta olup "Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır". Alan, "Madencilik Faaliyetleri" tehdidi altındadır. Uzmanlar, alanın "1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak Tescil Edilerek" korunmasını önermiştir.

Aşağıdaki tablo, Uluköy arkeolojik sit alanındaki bulguları ve değerlendirmeleri özetlemektedir:

**Tablo 1: Uluköy Arkeolojik Sit Alanı Değerlendirmesi**

| Parsel No | Arkeolojik Bulgular                            | Arkeometrik (Teknik/Kullanım)                     | Yorumlama | Tarihsel Yorumlama (İşlev)                         |
|-----------|------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-----------|----------------------------------------------------|
| 142 ada 9 | Sıralı kaya kütlelerinde keski/murç izleri     | Antik taş ocağı (Ahşap kama ile çatlatma tekniği) |           | Yapı taşı / Sütun üretimi (Alexandria Troas için)  |
| 143 ada 1 | Yoğun mezar kiremitleri ve yapı taşı parçaları | Yerleşim kalıntısı / Nekropol (Mezarlık)          |           | Ocak işçilerine ait kamp yerleşim / mezarlık alanı |

### III. Bölüm: Ekonomik Yapı: Tarım ve Hayvancılığın Rolü

Uluköy'ün modern ekonomik yapısı, antik dönemdeki endüstriyel rolünden farklılaşarak, yüksek düzeyde uzmanlaşmış bir tarımsal-endüstriyel tedarik zincirine evrilmiştir. Köyün ekonomisi, Çanakkale ilinin genel ekonomik deseniyle paralellik göstermektedir.

#### A. Ana Geçim Kaynakları ve Tarımsal Örgütlenme

Çanakkale ili genelinde olduğu gibi , Uluköy ve çevresinde de ana geçim kaynağı Tarım ve Hayvancılıktır. Tarıma dayalı sanayi, il ekonomisinde önemli bir rol oynamakta ve ildeki faal nüfusun yaklaşık %32'si tarım sektöründe istihdam edilmektedir.

Uluköy'deki bu tarımsal faaliyet, bireysel çiftçiliğin ötesinde organize bir yapıya sahiptir. Köyde "1283 Sayılı Uluköy Tarım Kredi Kooperatifi"nin varlığı , köy ekonomisinin organize bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Bu kooperatif yapısı, özellikle bir sonraki bölümde ele alınacak olan yüksek verimli hayvancılık için gerekli olan yem, kredi, teknik destek ve ürünlerin kolektif pazarlanması süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır.

#### B. Ezine Peyniri Üretim Havzası ve Yüksek Verimli Hayvancılık

Uluköy'ün ekonomik kimliği, ünü Türkiye sınırlarını aşmış olan "Ezine Peyniri" ile ayrılmaz bir bütündür. Köy, bu peynirin üretildiği, coğrafi işaretle korunan özel havzanın (Ezine, Ayvacık ve Bayramiç) bir parçasıdır. Ezine Peyniri, bu yörede üretilen koyun, keçi ve inek sütlerinin belirli oranlarda karıştırılmasıyla elde edilmektedir.

Uluköy'ün ve içinde bulunduğu bölgenin ekonomik modeli, bir *çifte uzmanlaşmaya* dayanmaktadır. Bu model, bölgenin başarısının sırrını da ortaya koymaktadır:

- Kalite (Terroir):** I. Bölüm'de belirtildiği gibi, bölgenin Akdeniz geçiş iklimi , coğrafi işaretli bölgenin kendine has florasını yaratır. Bu flora ile beslenen hayvanların sütü, peynire o eşsiz aroma ve kaliteyi veren *terroir*'i oluşturur.
- Verim (Teknoloji ve İslah):** Bölgenin başarısı sadece geleneksel kaliteye dayanmaz; aynı zamanda modern ve teknik hayvancılık bilgisiyle desteklenir. Bölge, yüksek verimli damızlık hayvan varlığı ile öne çıkmaktadır. Çanakkale ilindeki mevcut süt sığırlarının %85'i, "Saf Kültür Rırkı"ndan (örn. Holstein) oluşmaktadır. Ezine ilçesi özelinde, 2022 yılı sonu itibarıyla 15.848 büyükbaş sığırın 13.912'si (%87,7)

"Kültür" ırkıdır. Benzer şekilde, süt keçiciliğinde de ildeki keçi varlığının %65'i, süt verimi yüksek "Türk Saanen" (Avrupa Saanen ırkı ile yerel Kıl Keçisi melezi) keçilerden oluşmaktadır.

Bu veriler, Çanakkale'nin "Türkiye'nin en önemli damızlık merkezlerinden biri" olduğunu göstermektedir. Uluköy, bu sistem içinde, sadece *geleneksel* bir tarım köyü değil, aynı zamanda *modern* ve *teknik* hayvancılık bilgisi gerektiren, *endüstriyel* bir tedarik zincirinin (Ezine'deki modern peynir mandıraları) kritik bir hammadde (yüksek kaliteli ve yüksek verimli süt) tedarikçisidir. Köyün ekonomisi, antik çağdaki (taş tedariki) endüstriyel rolünü, modern çağda (süt tedariki) farklı bir biçimde devam ettirmektedir.

### C. Bölgesel Gastronomi Kültürü

Uluköy'ün ekonomik faaliyetleri, zengin bir bölgesel gastronomi kültürünün parçasıdır. Ezine Peyniri bu kültürün zirvesinde yer alsa da, bölge aynı zamanda Meşhur Peynir Helvası (fırınlanmış veya normal), zeytin ve zeytinyağı (Geyikli Zeytinyağı gibi), üzüm pekmezi, Yağlı Turşu (özellikle sivri biberden) ve Börülce Köftesi gibi lezzetlerle de tanınır.

Bu zengin tarımsal üretime dayalı kültür, güçlü komünal gelenekleri de barındırmaktadır. Doğrudan Uluköy'e ait olmasa da, Ezine'ye bağlı Kızıltepe köyünde "imece usulü pekmez" yapımı geleneği, bu bölgedeki köylerin sosyal dokusuna dair önemli bir örnek teşkil eder. Yaklaşık 200 yıldır devam eden bu geleneğe, köy halkı (7'den 70'e herkes) üzümleri birlikte toplar, tarihi mengenelerde sıkar ve tandır ateşinde gece gündüz 3 gün boyunca pekmezi birlikte kaynatır. Bu "imece" kültürü, III. Bölüm B'de incelenen modern, teknik ve bireysel süt hayvancılığı pratikleri ile bir arada var olan, bölgenin sosyo-ekonomik yapısındaki geleneksel katmanı temsil etmektedir.

### IV. Bölüm: Sosyal Altyapı ve Toplumsal Hizmetler

Uluköy'ün sosyal altyapısı, II. Bölüm B'de tartışılan "belediye mirası" bağlamında analiz edildiğinde anlam kazanmaktadır. Köyün mevcut "köy" statüsünün çok üzerinde bir sosyal donatıya sahip olması, onun *filli* merkezi rolünün bir yansımasıdır.

#### A. Eğitim Hizmetleri: Uluköy Ortaokulu

Uluköy, aktif olarak hizmet veren bir ortaokula (5-8. sınıflar) ev sahipliği yapmaktadır. "Uluköy Ortaokulu", köyün ve muhtemelen çevresindeki daha küçük yerleşimlerin eğitim ihtiyacını karşılamaktadır. Okulun teknik ve demografik verileri, köyün sosyal yapısı hakkında önemli ipuçları sunmaktadır:

- **Kapasite ve Veriler:** Okulda 8 Öğretmen ve 48 Öğrenci bulunmaktadır. 4 dersliğe ve 885 kitaplık bir kütüphaneye sahiptir.
- **Fiziki Şartlar:** Okulun ısınması "Sobalı" sistemle sağlanmakta ve internet bağlantısı "ADSL" üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Bu veriler iki önemli noktayı aydınlatmaktadır. Birincisi, demografik bir gösterge olarak, 4 sınıflı bir ortaokulda (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) toplam 48 öğrenci bulunması, sınıf başına ortalama 12 öğrenci düştüğünü göstermektedir. 48 öğrenciye 8 öğretmen düşmesi (6:1 oran) ise, kâğıt üzerinde birebir ilgi için yüksek bir potansiyel sunsa da, *pratikte* köyün ve hizmet verdiği çevrenin genç nüfusunun azlığına dair güçlü bir *demografik* göstergedir. Bu durum, II. Bölüm B'de bahsedilen ve 2012'de belediye statüsünün kaldırılmasına yol açan nüfus kaybı gerçeğini doğrulamaktadır.

İkincisi, okulun "Sobalı" olması gibi fiziki altyapı detayları, bir sonraki bölümde incelenecek olan "çağdaş ve modern" Sağlık Evi ile bir tezat oluşturmaktadır. Bu, devlet yatırımlarının önceliklendirilmesindeki farkı göstermektedir: Sağlık altyapısı (yeni, yüksek görünürlüklü ve bölgesel bir proje) en modern haliyle inşa edilirken, eğitim altyapısı (eski, belediye döneminden miras kalan bir bina) daha geleneksel ve muhtemelen daha az verimli bir sistemle idare edilmektedir.

#### B. Sağlık Hizmetleri: Uluköy Sağlık Evi'nin Merkezi Rolü

Uluköy'ün sosyal altyapı analizindeki en çarpıcı gelişme, köyde yeni açılan sağlık tesisidir. Köyde, "Ezine Uluköy Sağlık Evi" (veya Sağlık Ocağı) bulunmaktadır. Bu tesis, yakın zamanda (bir haber kaynağında 6 Kasım 2025 olarak tarihlenmiştir) Sağlık Bakanlığı tarafından projelendirilip İl Sağlık Müdürlüğü tarafından tamamlanarak resmi bir törenle hizmete açılmıştır.

Bu sağlık yatırımı, Uluköy'ün bölgesel rolünü anlamak için kritik önemdedir:

- Yatırımın Düzeyi:** Açılış törenine katılan protokolün düzeyi, bunun rutin bir yatırım olmadığını göstermektedir. AK Parti Grup Başkanvekili ve Çanakkale Milletvekili, Çanakkale Valisi, diğer milletvekilleri, Ezine Kaymakamı, Ezine Belediye Başkanı ve Geyikli Belediye Başkanı gibi üst düzey siyasi ve idari yetkililer açılışa katılmıştır.
- Yatırımın Niteliği:** Tesis, "koruyucu sağlık hizmetlerini" "çağdaş ve modern bir anlayışla" sunmak üzere tasarlanmıştır. Açılış konuşmacısı, tesisin önemini vurgulamak için "küçük bir hastane gibi" olduğunu belirtmiştir. Bu, basit bir köy sağlık evinden daha kapsamlı bir birinci basamak sağlık merkezi olduğunu ima etmektedir.
- Yatırımın Kapsamı:** Açılış konuşmalarında, tesisin sadece Uluköy'e değil, "çevre köylerimize" de hizmet vereceği özellikle vurgulanmıştır.

Bu sağlık yatırımı, II. Bölüm B'de analiz edilen *idari statü kaybı* (Belediye -> Köy) ile çelişiyor gibi görünse de, aslında o analizi *doğrudan desteklemektedir*. Devlet, demografik olarak zayıflayan dağınık bir kırsal nüfusa (çevre köyler) verimli sağlık hizmeti götürmek için bir merkez noktaya ihtiyaç duymuştur. Bu nokta olarak, idari unvanı "köy" olsa da, coğrafi konumu ve (okul gibi) miras altyapısı nedeniyle *fiili* "hub" konumunu koruyan Uluköy seçilmiştir.

Dolayısıyla, bu yeni ve modern Sağlık Evi yatırımı, Uluköy'ün *idari* statüsünü (köy) değiştirmez, ancak onun *işlevsel* olarak *bölgesel sosyal altyapı merkezi* olma rolünü *resmi olarak yeniden teyit eder*. Açılışa gösterilen yüksek siyasi ilgi, bu yatırımın sadece bir sağlık hizmeti değil, aynı zamanda kırsal kalkınmaya ve Ezine Peyniri gibi stratejik bir ekonomik bölgenin altyapısını desteklemeye yönelik bir *devlet politikası* eylemi olduğunu göstermektedir.

Aşağıdaki tablo, Uluköy'ün idari evrimini ve mevcut sosyal altyapı kapasitesini özetleyerek, köyün "statüsü" ile "işlevi" arasındaki paradoksu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

**Tablo 2: Uluköy İdari ve Sosyal Altyapı Göstergeleri**

| Gösterge                  | Detay                                  |
|---------------------------|----------------------------------------|
| Mevcut İdari Statü        | Köy (Muhtarlık)                        |
| Geçmiş İdari Statü        | Belediye (Kasaba) (2012'ye kadar)      |
| İl/İlçe Merkezine Uzaklık | ~63-64 km / ~18-19 km                  |
| Eğitim Altyapısı          | Uluköy Ortaokulu (Aktif)               |
| Eğitim Kapasitesi         | 8 Öğretmen / 48 Öğrenci (Düşük Nüfus)  |
| Eğitim Altyapı Durumu     | Sobalı Isınma (Eski Teknoloji)         |
| Sağlık Altyapısı          | Uluköy Sağlık Evi (Yeni, Modern Tesis) |
| Sağlık Hizmet Alanı       | Uluköy ve çevre köyler (Bölgesel Hub)  |
| Tarımsal Altyapı          | 1283 Sayılı Tarım Kredi Kooperatifi    |

## V. Bölüm: Sentez ve Değerlendirme

Çanakkale'nin Ezine ilçesine bağlı Uluköy, yüzeyde sakin bir kırsal yerleşim görünümünün altında, antik çağlardan günümüze evrilen karmaşık bir ekonomik ve idari kimlik barındırmaktadır. Ansiklopedik bir analiz, köyün profilini tanımlayan üç ana tema ortaya koymaktadır: ekonomik rolünün sürekliliği, idari statü ile fiili işlev arasındaki paradoks ve geleceğini şekillendirecek olan üç temel dinamik.

### A. Bir Kırsal Merkezin Evrimi: Antik Endüstriden Modern Tedarik Zincirine

Uluköy'ün tarihi, coğrafi olarak, kendinden daha büyük bir bölgesel merkeze hizmet veren bir *kaynak tedarik merkezi* olma özelliğiyle tanımlanmaktadır. Bu rol, binlerce yıl boyunca biçim değiştirerek varlığını sürdürmüştür:

- Antik Dönem:** Roma İmparatorluğu döneminde Uluköy, bölgenin metropolü olan Alexandria Troas'ın *endüstriyel artbölgesi* olarak işlev görmüştür. Buradaki arkeolojik sit alanı, bu devasa kentin tapınakları ve kamusal binaları için *taş ve mermer* tedarik eden bir ocak ve işçi kampı olduğunu kanıtlamaktadır.

- **Modern Dönem:** Günümüzde Uluköy, bu rolü farklı bir sektörde sürdürmektedir. Köy, Türkiye'nin en önemli coğrafi işaretli tarımsal-endüstriyel ürünlerinden biri olan Ezine Peyniri'nin üretim havzasının kalbinde yer almaktadır. Modern, yüksek verimli "Kültür Irkı" ve "Türk Saanenı" hayvan ırklarını kullanarak, Ezine'deki peynir fabrikaları için *yüksek kaliteli ve yüksek verimli süt* tedarik etmektedir.

Her iki dönemde de Uluköy, basit bir tarım köyü olmanın ötesinde, daha büyük bir endüstriyel sistemin kritik bir tedarikçisi olmuştur.

## B. İdari Statü ve Fiili İşlev Arasındaki Paradoks

Uluköy'ün mevcut durumu, bir idari paradoks ile tanımlanmaktadır. 2012 yılında, muhtemelen demografik gerileme nedeniyle "belediye" (kasaba) statüsünü kaybederek "köy" statüsüne idari olarak indirilmiştir. Bu idari gerileme, ortaokuldaki düşük öğrenci sayısıyla teyit edilen bir nüfus kaybı gerçeğini yansıtmaktadır.

Ancak, bu idari değişikliğe rağmen Uluköy, *işlevsel* olarak bir merkez olma rolünü kaybetmemiştir. "Belediye" olduğu dönemden kalan *miras altyapı* (Uluköy Ortaokulu gibi) ve coğrafi konumu, onu çevre köyler için doğal bir "hub" yapmaya devam etmiştir. Devletin, yakın zamanda bu köye "küçük bir hastane gibi" modern bir Sağlık Evi yatırımı yapması ve bu tesisin "çevre köylere" hizmet vereceğini açıklaması, bu fiili durumun resmi bir tanınmasıdır. Devlet, Uluköy'ün *idari unvanına* değil, *fonksiyonel rolüne* yatırım yapmıştır.

## C. Gelecek Perspektifi: Demografi, Ekonomi ve Koruma

Uluköy'ün geleceği, birbiriyle ilişkili üç temel dinamik üzerinde şekillenecektir:

1. **Demografi:** Ortaokuldaki 48 öğrencilik mevcut, köyün ve çevresinin demografik sürdürülebilirliği önündeki en büyük zorluktur. Nüfus yaşlanması ve kırdan kente göç, hem ekonomik yapıyı hem de sosyal altyapının (okul, sağlık ocağı) verimli kullanımını tehdit etmektedir.
2. **Ekonomi:** Köyün refahı, büyük ölçüde Ezine Peyniri markasının ulusal ve uluslararası pazardaki başarısına ve yüksek teknolojiye dayalı süt hayvancılığının kârlılığına *hiperspesifik* (aşırı uzmanlaşmış) bir şekilde bağlıdır. Bu durum, güçlü bir ekonomik temel sağlarken, aynı zamanda sektörel krizlere karşı bir kırılganlık da yaratmaktadır.
3. **Kültürel Miras:** Şu anda "Tarım arazisi" altında korumasız bir şekilde yatan ve madencilik faaliyetlerinin tehdidi altında olan Roma dönemi taş ocağı ve işçi yerleşimi , köy için hem bir kültürel sorumluluk hem de değerlendirilmeyi bekleyen bir potansiyeldir. Bu alanın tescil edilmesi, korunması ve belki de Alexandria Troas'a bağlı bir arkeolojik parkur olarak (kültürel turizm) değerlendirilmesi, köyün ekonomisini sadece tarıma bağımlı olmaktan çıkarabilecek alternatif bir geleceğin tohumlarını taşımaktadır.